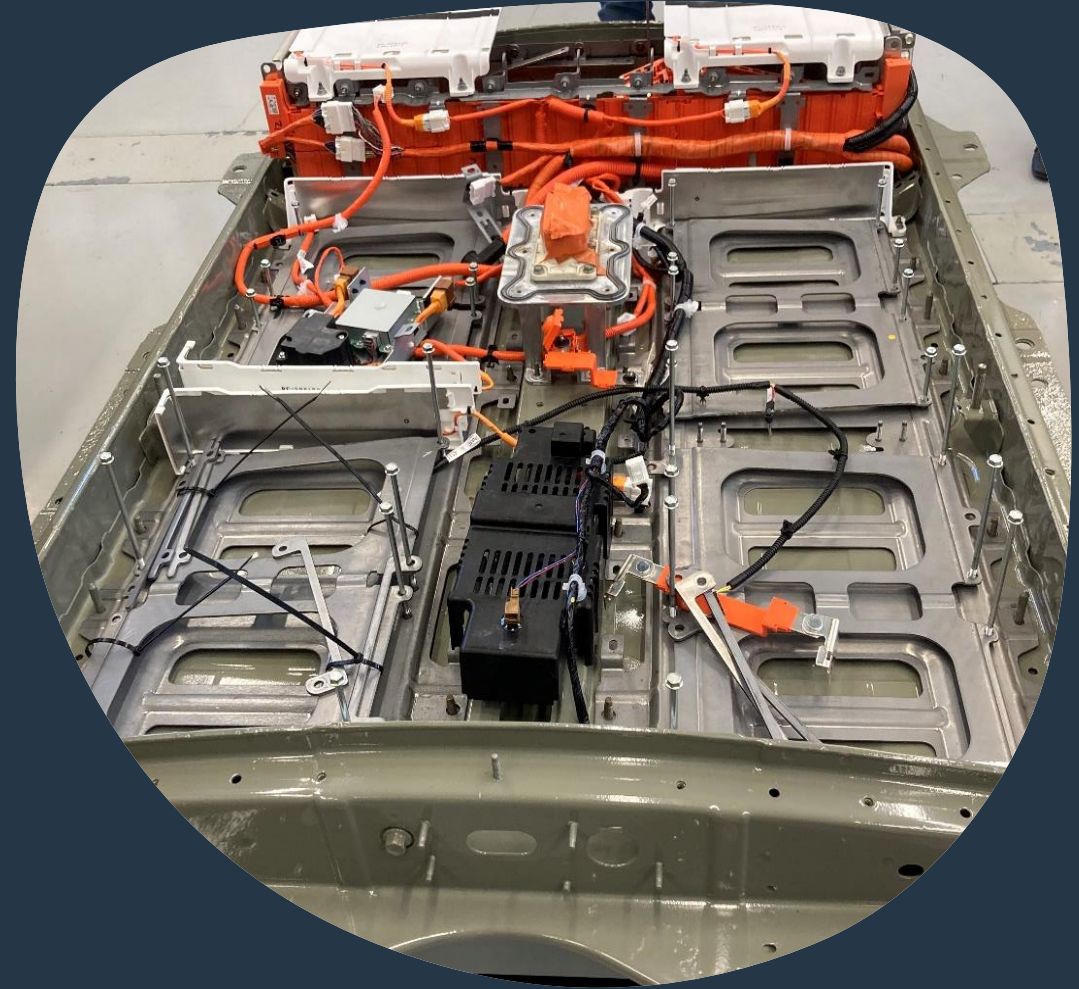

EU:n akkuasetus ja asianmukainen huolellisuus

II Akkuasetuswebinaari: valmistajien ja maahantuojien
velvollisuudet 21.5.2024

Johanna Routio
hallitussihteri, ympäristöministeriö

EU:n akkuasetus

- https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.191.01.0001.01.FIN&toc=OJ%3AL%3A2023%3A191%3ATOOC
- Akkuasetus annettiin 12.7.2023 ja se tuli voimaan 17.8.2023.
 - ❑ Asetuksen soveltaminen alkoi 18.2.2024
 - ❑ Asetus sisältää merkittävän määrän erilaisia siirtymäsäännöksiä.
 - ❑ Asetuksessa on lisäksi useita delegoituja ja täytäntöönpanosäädöksiä ja niitä koskevia 'kaksoismääräaikoja' (tietty päivämäärä / x kk sen jälkeen, kun täytäntöönpanosäädös on annettu > siirtymäaika valitaan sen mukaan, kumpi ajankohta myöhäisin.)
- Akkuasetus kattaa akkujen ja paristojen koko elinkaaren.
- Asetuksen tavoitteet:
 - Sisämarkkinoiden toiminnan vahvistaminen
 - Kiertotalouden edistäminen
 - Ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten vähentäminen akkujen elinkaaren kaikissa vaiheissa
- kumotaan ja korvataan paristo- ja akkudirektiivi 2006/66/EY (myös kumoaminen sisältää siirtymäaikoja!)

Akkuasetuksen kansallinen täytäntöönpano on alkanut

- Akkuasetusta sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.
- Asetuksen tueksi tarvitaan myös kansallista täydentävää sääntelyä (lähinnä toimivaltaiset viranomaiset, seuraamukset). Kansallisesta lainsäädännöstä on myös kumottava kohdat, jotka ristiriidassa akkuasetuksen kanssa.
- Akkuasetuksen kansallinen täytäntöönpano toteutetaan kolmessa vaiheessa, akkuasetuksen siirtymäaikoja noudattaen. [Akkuasetuksen toimeenpano - Ympäristöministeriö](#)
 - I vaihe 2023-2024 (valmis): jätelakiin lisättiin luku 11 a akkujen ja paristojen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksista (ns. ilmoitetut laitokset, YM vastaa nimeämisestä).
 - II vaihe 2024 (valmistelussa): tarkoituksena on antaa akkuasetusta täydentävät säännökset akkujen ja paristojen markkinavalvontaviranomaisesta. Lisäksi tehtäisiin valtioneuvoston asetukseen paristoista ja akuista akkuasetuksen edellyttämät muutokset (haitalliset aineet, kielivaatimukset, ym).
 - III vaihe 2025: tehdään loput tarvittavat sääntelymuutokset (erityisesti tuottajavastuu, seuraamukset, sanktiot).
- siirtymävaiheessa sovelletaan akkuasetusta sekä kansallista lainsäädäntöä osin yhtä aikaa.

Asianmukainen huolellisuus (Due diligence) – taustaa

- Akkuja ja paristoja unionin markkinoille saattavan tai käyttöön ottavan talouden toimijan on otettava käyttöön akkuja ja paristoja koskeva asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikka.
- Taustalla on akkujen ja paristojen kysynnän oletettu voimakas kasvu, joka edellyttää huomioimaan akkujen ja paristojen valmistukseen käytettävien tiettyjen raaka-aineiden (koboltti, luonnongrafiitti, litium, nikkeli) ja kierrätetyistä jäteakuista ja -paristoista saatavien uusioraaka-aineiden louhintaan, jalostukseen ja kauppaan liittyvät sosiaaliset ja ympäristöriskit.
- Velvoite kattaa kaikki toimijat toimitusketjussa sekä niiden tytäryhtiöt ja alihankkijat, jotka louhivat, jalostavat ja kauppaavat akuissa ja paristoissa käytettäviä raaka-aineita ja uusioraaka-aineita.
- Asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikoissa on huomioitava nykyiset ja ennakoitavissa olevat
 - Sosiaaliset riskit, jotka liittyvät ihmisoikeuksiin, ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen sekä työterveyteen ja -turvallisuuteen ja työntekijöiden oikeuksiin.
 - Ympäristöriskit, jotka liittyvät vedenkäyttöön, maaperän suojeluun, ilman pilaantumiseen, ilmastonmuutokseen ja biologiseen monimuotoisuuteen sekä paikallisyhteisön hyvinvoinnin suojeluun.
- Asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikka on perustettava kansainvälisesti tunnustettuihin asianmukaisen huolellisuuden standardeihin ja –periaatteisiin kuten YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskeviin ohjaaviin periaatteisiin, Global Compact -aloitteen kymmeneen periaatteeseen, ympäristöohjelman (UNEP) tuotteiden sosiaalisen elinkaaren arviointia koskeviin suuntaviivoihin, Kansainvälisen työjärjestön (ILO) periaatejulistukseen, monikansallisille yrityksille tarkoitettuihin Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) toimintaohjeisiin ja vastuullista liiketoimintaa koskeviin OECD:n toimintaohjeisiin.

Mitä tarkoittaa asianmukainen huolellisuus?

- Akkuasetus (3 art alakohta 42): Akkuja ja paristoja koskevalla asianmukaisella huolellisuudella tarkoitetaan talouden toimijan velvoitteita suhteessa sen hallintojärjestelmään, riskinhallintaan, ilmoitettujen laitosten suorittamiin ulkopuolisiin todennuksiin ja valvontaan ja tietojen ilmoittamiseen, jotta voidaan yksilöidä ja ehkäistä akkujen tai paristojen valmistuksen edellyttämien raaka-aineiden ja uusioraaka-aineiden hankintaan, jalostukseen ja kauppaan liittyviä tosiasiallisia ja mahdollisia sosiaalisia ja ympäristöriskejä ja puuttua niihin, myös ketjun toimittajien ja niiden tytäryhtiöiden tai alihankkijoiden toimesta.
- YK:n, ILO:n ja OECD:n standardien ja periaatteiden mukaan asianmukainen huolellisuus on jatkuva, proaktiivinen ja reaktiivinen prosessi, jonka avulla yritykset voivat varmistaa, että ne kunnioittavat ihmisoikeuksia ja ympäristöä eivätkä edistä konflikteja.
- Euroopan parlamentti hyväksyi neuvoston kanssa sovitun uuden huolellisuusvelvoitetta koskevan yritysvastuudirektiivin 24.4.2024 (ei ole vielä lopullisesti hyväksytty). Hyväksynnästä alkaa 24 kk aika saattaa direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä.
 - Direktiivi edellyttää, että yritykset sekä niiden koko toimitusketju estävät, lopettavat tai lieventävät kielteisiä ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksiaan niiden toimitus-, tuotanto- ja jakeluketjuissa.
 - Yritysvastuudirektiivi koskee EU:ssa toimivia yrityksiä ja emoyhtiöitä, joilla on yli 1 000 työntekijää ja joiden maailmanlaajuinen liikevaihto on yli 450 miljoonaa euroa. Lisäksi direktiivi koskee kolmansien maiden yrityksiä, jotka toimivat EU:n alueella ja jotka ylittävät edellä mainitut liikevaihdon raja-arvot EU:n alueella.
 - [Yritysten huolellisuusvelvoite - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)

Asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkoja koskevat talouden toimijan velvollisuudet (VII luku)

- Soveltamisala:
 - Ei sovelleta talouden toimijoihin, joiden nettoliikevaihto on alle 40 MEUR.
 - Ei sovelleta talouden toimijoihin, jotka saattavat markkinoille uudelleenkäytettäviä / käyttötarkoitukseltaan muutettuja / uudelleen valmistettuja akkuja ja paristoja.
- Talouden toimijoiden (valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija tai jakelupalvelujen tarjoaja), jotka saattavat markkinoille akkuja ja paristoja tai ottavat niitä käyttöön, **on 18.8.2025 täytettävä asianmukaisen huolellisuuden velvoitteet**. Niiden on tätä varten kehitettävä ja pantava täytäntöön akkuja ja paristoja koskevat asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikat.
- Talouden toimijoiden on hankittava akkuja ja paristoja koskeville asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikoilleen **ilmoitetun laitoksen todennus** (ulkopuolinen todennus).
- Ilmoitetun laitoksen on tarkastettava akkuja ja paristoja koskevat asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikat säännöllisin väliajoin.
- Komissio julkaisee 18.2.2025 mennessä ohjeita huolellisuuden vaatimusten soveltamisesta.

• Komissiolla toimivalta antaa delegoituja säädöksiä.

Talouden toimijan hallintojärjestelmä (49 art)

- Talouden toimijan on **laadittava ja viestittävä selkeästi tavarantoimittajille ja yleisölle asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikka**, joka koskee liitteessä X olevia raaka-aineita (koboltti, luonnongrafiitti, litium, nikkeli ja niihin perustuvat kemialliset yhdisteet) ja lueteltuja ympäristö- ja sosiaalisten riskien luokkia.
- Talouden toimijan on järjestettävä **sisäinen hallintojärjestelmänsä** niin, että se tukee sen akkuja ja paristoja koskevaa asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkaa. Ylimmälle johdolle on osoitettava vastuu akkuja ja paristoja koskevan asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikan valvonnasta.
- Talouden toimijan on luotava ja pidettävä käytössä toimitusketjun **valvonta- ja läpinäkyvyysjärjestelmä**, johon sisältyy muun muassa alkuperäketju- tai jäljitysjärjestelmä, jolla yksilöidään toimitusketjun alkupään toimijat.
 - Järjestelmässä on käytettävä dokumentointia, joka kattaa artiklassa yksilöidyt tiedot mm. raaka-aineen alkuperämaasta ja markkinatapahtumista, raaka-aineen määrästä akuissa ja paristoissa sekä ilmoitetun laitoksen raportoinnista.
- Talouden toimijan on sisällytettävä akkuja ja paristoja koskeva asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkansa (m. riskin hallintatoimenpiteet) **hankinta- ja toimittajasopimukseen**.
- Talouden toimijan on perustettava **valitusmekanismi** (grievance mechanism), mukaan lukien riskitietoisuuteen liittyvä varhaisvaroitusjärjestelmä ja korjaavien toimenpiteiden mekanismi.

Riskinhallintavelvoitteet (50 art)

- Talouden toimijan on yksilöitävä ja arvioitava osana **riskinhallintasuunnitelmaansa** toimitusketjunsa haitallisten vaikutusten riski.
- Talouden toimijan on suunniteltava ja pantava täytäntöön **strategia**, jolla vastataan yksilöityihin riskeihin, jotta voidaan estää ja vähentää haitallisia vaikutuksia ja puuttua niihin (sisältää mm. riskinhallintasuunnitelman sekä riskinvähennysstrategian ym.).
- Jos talouden toimija toteuttaa riskinvähennystoimia ja **jatkaa samalla kauppaa tai keskeyttää kaupan tilapäisesti, sen on kuultava tavarantoimittajia ja asianomaisia sidosryhmiä**, ennen kuin se laatii riskinhallintasuunnitelmaan sisältyvän mitattavissa olevan riskinvähennysstrategian.
- Talouden toimijan on **yksilöitävä ja arvioitava haitallisten vaikutusten todennäköisyys** toimitusketjussaan. Toimijan on **yksilöitävä ja arvioitava toimitusketjunsa riskit** oman riskinhallintajärjestelmänsä osana.
- Talouden toimijan on hankittava omille asianmukaisen huolellisuuden ketjuilleen ilmoitetun laitoksen suorittama ulkopuolinen todennus. Talouden toimija voi myös käyttää raportteja ulkopuolisesta todennuksesta tarpeen mukaan kyseisten tavarantoimittajien asianmukaisen huolellisuuden käytäntöjen arvioimiseen.

Muita talouden toimijan DD-velvoitteita (51-53 art)

- Talouden toimijan on **asetettava toimitusketjussa välittömästi seuraavien ostajien saataville kaikki akkuja ja paristoja koskevien asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkojensa mukaisesti hankkimansa ja säilyttämänsä asiaankuuluvat tiedot.**
- Talouden toimijan on pyynnöstä asetettava jäsenvaltioiden markkinavalvontaviranomaisten tai kansallisten **viranomaisten saataville** todentamisraportti ja hyväksymispäätös, tarkastuskertomukset ja saatavilla oleva näyttö siitä, että asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää on noudatettu.
- Talouden toimijan on vuosittain tarkastettava ja annettava julkisesti saataville, myös internetissä, akkuja ja paristoja koskevia asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkojaan koskeva **raportti**. Raportissa on esitettävä tiedot, havainnot ja todennukset loppukäyttäjille helposti ymmärrettävällä tavalla.
- Jos jäsenvaltio havaitsee, että talouden toimija ei täytä asianmukaisen huolellisuuden velvoitteitaan, sen on **vaadittava kyseistä talouden toimijaa korjaamaan kyseinen vaatimustenvastaisuus** (84 artikla). Jos velvoitteen noudattamatta jättäminen jatkuu eikä muita tehokkaita keinoja ole, akkujen ja paristojen markkinoille saattamista voidaan **rajoittaa tai kieltää tai järjestää palautusmenettely**.
- 93 artikla: Jäsenvaltioiden on 18.8.2025 mennessä säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista > tulossa osana v .2025 säädöshanketta.

Etukäteiskysymys: DD-vaatimukset käytännön tasolla – to do –listausta talouden toimijoille

- *HUOM: Komissio julkaisee 18.2.2025 mennessä ohjeita huolellisuuden vaatimusten soveltamisesta / komission delegoitu säädös tulossa. Toimijoille ei toisin sanoen ole mahdollista antaa tarkkaa listausta tässä vaiheessa.*

Talouden toimijan (valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuojaa, jakelija tai jakelupalvelujen tarjoaja) on ainakin:

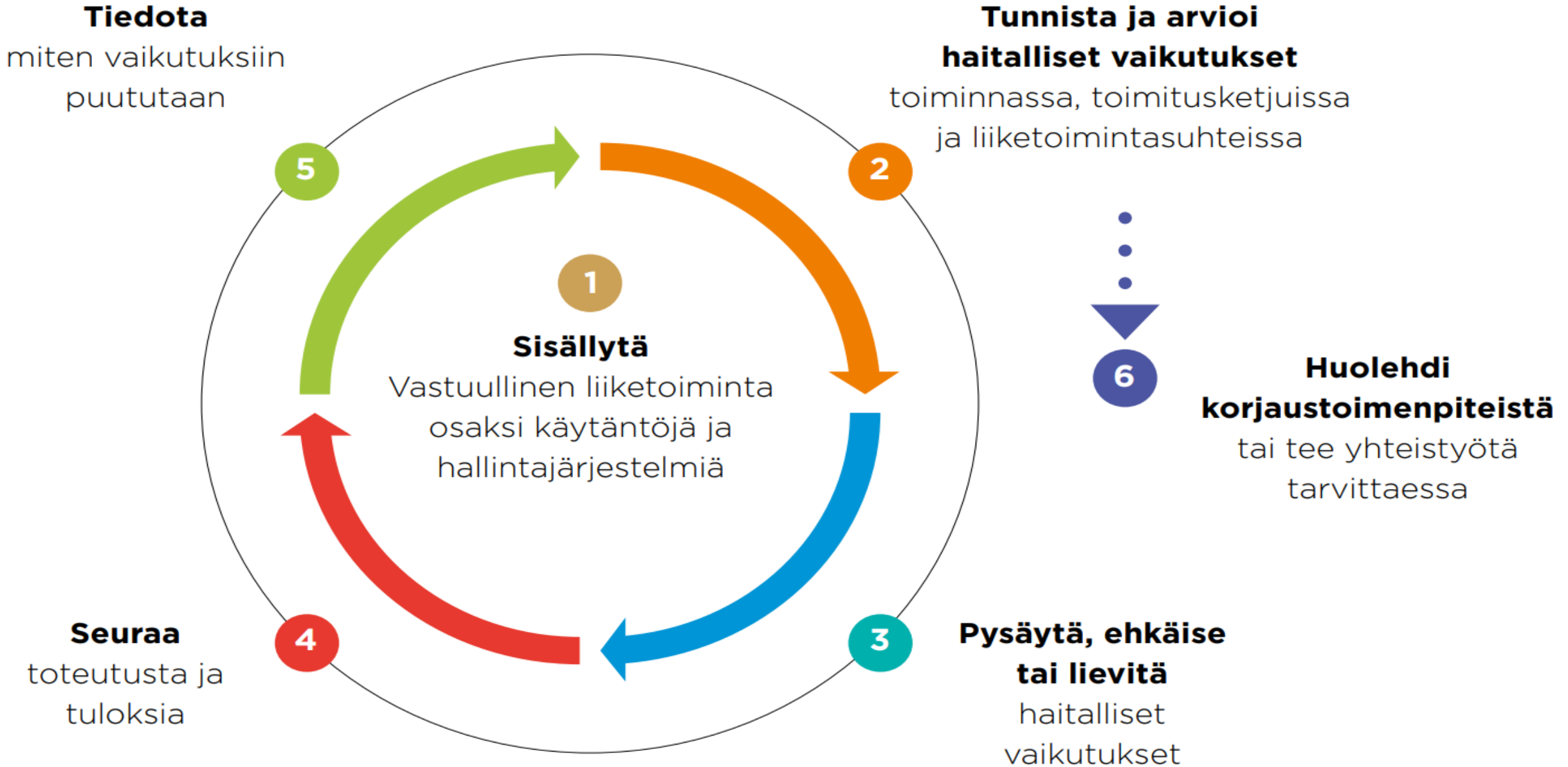
- kehitettävä ja pantava täytäntöön akkuja ja paristoja koskevat asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikat
- Hankittava ilmoitetun laitoksen todennus ja määräaikainen tarkastus toimintapolitiikoilleen
- laadittava ja viestittävä selkeästi tavarantoimittajille ja yleisölle asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkansa
- sisällytettävä asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikat hankinta- ja toimittajasopimuksiin.
- On luotava ja pidettävä käytössä toimitusketjun valvonta- ja läpinäkyvyysjärjestelmä, johon sisältyy muun muassa alkuperäketju- tai jäljitysjärjestelmä, jolla yksilöidään toimitusketjun alkupään toimijat.
- on perustettava valitusmekanismi
- tulee laatia riskienhallintasuunnitelma, jonka osana tulee yksilöidä ja arvioida toimitusketjun haitallisten vaikutusten riski
- On integroitava asetuksen mukainen riskienhallinta strategiseen suunnitteluunsa

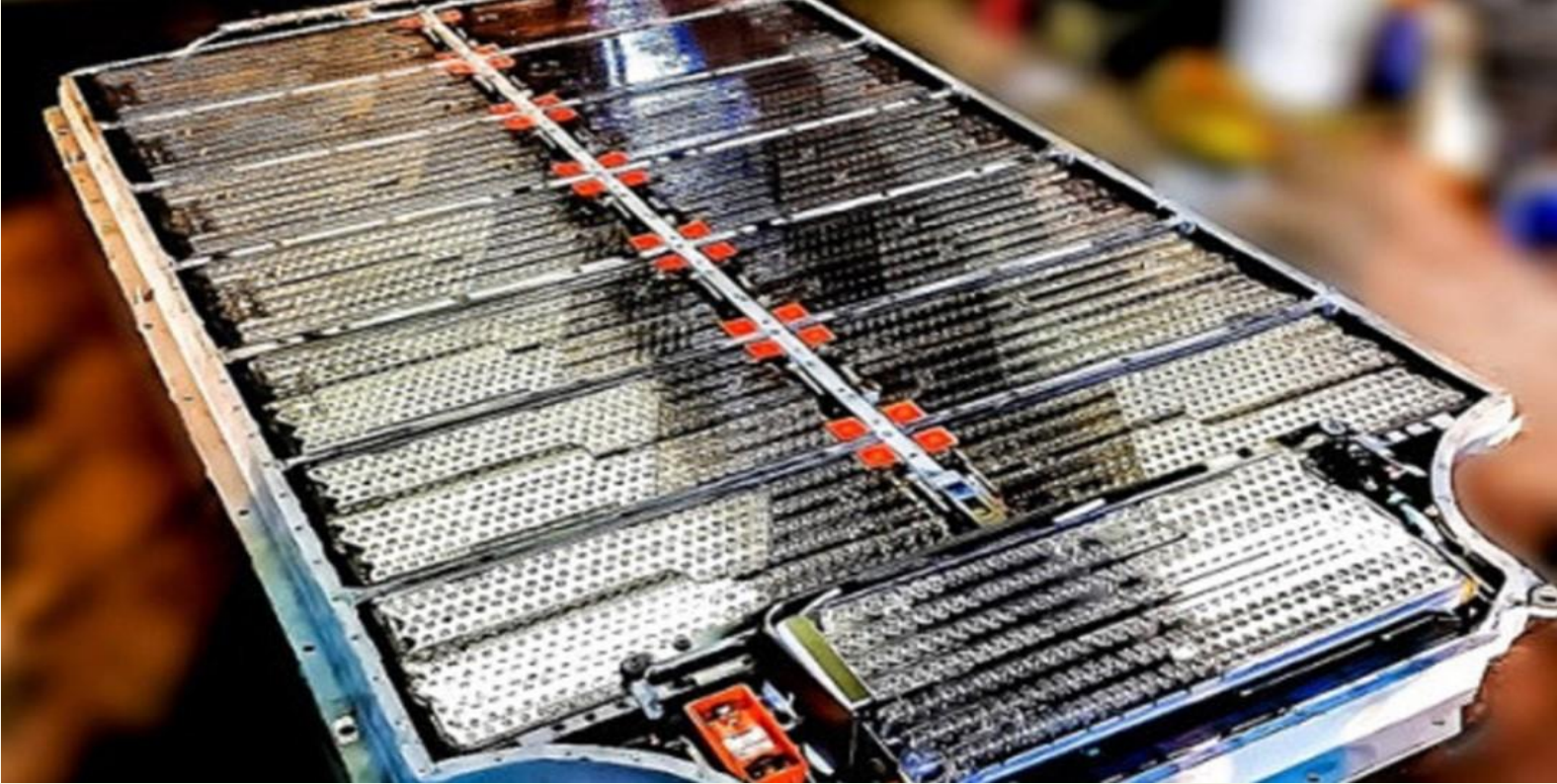
Kuva 1. Asianmukaisen huolellisuuden prosessi ja sitä tukevat toimenpiteet

[TEM oppaat 5 2019 OECDn asianmukaisen huolellisuuden ohjeet 04032019.pdf \(valtioneuvosto.fi\)](#)

[OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille vastuulliseen liiketoimintaan on päivitetty - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)

Lisätietoja

Tesla Model S battery (Tesla)

<https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM005:00/2023>

Johanna Routio, johanna.routio@gov.fi, puh. 050 471 0245

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

